

Opinia Komitetu Regionów „Zacieśnienie koordynacji polityki gospodarczej”

(2011/C 42/04)

KOMITET REGIONÓW

- Zwraca uwagę, że w procesie reformowania paktu stabilności i wzrostu nie można przeoczyć jego głównego celu, a mianowicie zbudowania gospodarki, która ma mocne podstawy, zapewnia dobrobyt obywatelom Unii Europejskiej oraz generuje nowe i lepsze miejsca pracy.
- Zachęca Unię Europejską, by w optymalny sposób stosowała działania i instrumenty w celu maksymalnego ograniczenia skutków cięć budżetowych w głównych dziedzinach działań objętych strategią „Europa 2020”.
- Wzywa Komisję Europejską do przeanalizowania, w jaki sposób skuteczniej uzmysłowić obywatelom Unii Europejskiej podejmowane przez nią wysiłki i jak udoskonalić jej funkcjonowanie na zasadach demokratycznych.
- Zachęca państwa członkowskie, by przyjęły jako zasadę przestrzeganie – od najniższego do najwyższego szczebla – paktu stabilności i wzrostu poprzez wpisanie do prawodawstwa krajowego, dzięki odpowiednim zmianom instytucjonalnym, wymogów dyscypliny budżetowej.
- Zauważa, że zadaniom władz lokalnych i regionalnych związanym z określaniem wytycznych budżetowych i ich realizacją nie poświęcono odpowiedniej uwagi. Proponuje swój udział, w charakterze pomocniczym, w procedurze europejskiego semestru poprzez możliwość ustosunkowania się do rocznego sprawozdania Komisji Europejskiej o postępach prac, które zostanie rozpatrzone na wiosennym posiedzeniu Rady. Zgodnie z celami koordynacji polityki gospodarczej powinna się ona odbywać – przy zachowaniu odpowiednich proporcji – z udziałem samorządów regionalnych i lokalnych, zwłaszcza w wypadku regionów posiadających odpowiednie kompetencje ustawodawcze.

Sprawozdawca:	Konstantinos TATSIS (Grecja, PPE) Przewodniczący samorządnej prefektury Drama, Kawala i Ksanti
Dokumenty źródłowe:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zacieśnienie koordynacji polityki gospodarczej” COM(2010) 250 wersja ostateczna Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wzmocnienie koordynacji polityki gospodarczej w interesie stabilności, wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” COM(2010) 367 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

UWAGI OGÓLNE

KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji Europejskiej, która przedstawiła projekt koordynacji polityki gospodarczej państw członkowskich. Jest ona odpowiedzią na wyzwania związane ze światowym kryzysem gospodarczym i jednocześnie sposobem na pogłębienie integracji europejskiej.

2. Uważa, że propozycja Komisji Europejskiej jest wystarczająco uzasadniona. Jej celem jest pełne i skuteczne wykorzystanie narzędzi zarządzania gospodarką przewidzianych w traktacie lizbońskim.

3. Wyraża swe poparcie dla wzmocnienia paktu stabilności i wzrostu, tak by był on ściślej przestrzegany i by osiągnąć dynamiczniejszy wzrost gospodarczy w UE i jej regionach.

4. Stwierdza, że zgodnie z traktatem lizbońskim państwa członkowskie UE „uznają swoje polityki gospodarcze za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynują je w ramach Rady” (art. 121), przestrzegając zawsze zasady pomocniczości.

5. Zwraca uwagę, że w procesie reformowania paktu stabilności i wzrostu nie można przeoczyć jego głównego celu, a mianowicie zbudowania gospodarki, która ma mocne podstawy, zapewnia dobrobyt obywatelom Unii Europejskiej oraz generuje nowe i lepsze miejsca pracy.

6. Podkreśla, że w przypadku wszelkich reform, które mają zostać przyjęte, powinno się, w celu pogłębienia Unii Europejskiej, poszukiwać właściwej równowagi pomiędzy skutecznością a demokracją, i w związku z tym sprzeciwia się propozycjom takim jak zawieszenie prawa głosu w przypadkach innych niż te, które zostały już wymienione w traktatach.

7. Pozytywnie ocenia fakt, że ponownie kładzie się nacisk na ewolucję deficytu publicznego i zadłużenia państw członkowskich UE, jeśli chodzi o monitorowanie finansów publicznych, aby uniknąć jakiegokolwiek dalszego pogorszenia dyscypliny budżetowej w tych państwach.

8. Zauważa jednocześnie, że z powodu niedoskonałej harmonizacji krajowych strategii gospodarczych państwa członkowskie o słabej gospodarce uginają się pod ciężarem bardzo wysokiego oprocentowania zaciągniętych kredytów.

9. Wyraża obawy co do skuteczności środków proponowanych przez Komisję Europejską w celu powrotu do ścisłego przestrzegania paktu stabilności i wzrostu; przypomina o konieczności przestrzegania zasady proporcjonalności.

10. Uprzedza, że wspomniane w komunikacie szeroko zakrojone zmiany przewidziane w prawie pochodnym mogą spowodować opóźnienia i wzywa państwa członkowskie do natychmiastowego podporządkowania się paktowi stabilności i wzrostu, niezależnie od tych zmian.

11. Przyjmuje do wiadomości propozycję Komisji Europejskiej w sprawie środków mających zagwarantować, że państwa członkowskie strefy euro będą przestrzegać paktu na rzecz stabilności, i nie zgadza się, by została ewentualnie uwzględniona początkowa sugestia Komisji dotycząca nakładania na państwa członkowskie, które naruszają zasady, sankcji polegających na zawieszeniu pomocy z tytułu polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Podejście takie jest całkowicie niezgodne z zasadą proporcjonalności i uderza głównie w regiony zapóźnione w rozwoju, które bezwzględnie potrzebują tych wspólnie finansowanych programów, by sprostać niekorzystnej sytuacji strukturalnej.

12. Zauważa, że wyjście z kryzysu wymaga połączenia różnych działań, dzięki którym Europa podejmie wysiłek na rzecz konsolidacji budżetowej i jednocześnie powróci do znacznego, zrównoważonego i trwałego wzrostu.

13. Przypomina, że integracji europejskiej nie można osiągnąć w sposób natychmiastowy, gdyż jest to stały proces, w ramach którego kryzys gospodarczy w rodzaju obecnego może stać się bodźcem do wprowadzenia radykalnych i szeroko zakrojonych reform sprzyjających zarówno konkurencyjności gospodarki, jak i postępowi integracji Unii Europejskiej.

14. Uważa również, że korekty budżetowe spowodowane wdrożeniem zasad przedstawionych w komunikacie będą miały bardzo rozległe konsekwencje dla licznych dziedzin działania, takich jak polityka regionalna i socjalna czy kwestie spójności i innowacji. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do czuwania nad tym, by redukcja deficytów dokonywała się w sposób proporcjonalny i zrównoważony.

15. Zachęca Unię Europejską, by w optymalny sposób stosowała działania i instrumenty w celu maksymalnego ograniczenia skutków cięć budżetowych w głównych dziedzinach działań objętych strategią „Europa 2020”.

16. Wzywa Komisję Europejską do przeanalizowania, w jaki sposób lepiej uzmysłowić obywatelom Unii Europejskiej podejmowane przez nią wysiłki i jak udoskonalić jej demokratyczne funkcjonowanie.

17. Wyraża przekonanie, że unia walutowa i euro są najcenniejszymi osiągnięciami Unii Europejskiej na drodze do jednolitego rynku i do wyrównywania zasobów i poziomu życia w poszczególnych państwach członkowskich. Uważa, że aby zachować i skonsolidować te osiągnięcia, UE musi wykazać się jak najdalej idącą uwagą i ostrożnością przy ponownym określaniu zasad.

18. Z uznaniem przyjmuje wspólne wysiłki Komisji Europejskiej i państw członkowskich, by określić krajowe cele w ramach strategii „Europa 2020” i wskazać czynniki spowalniające wzrost.

19. Ponownie podkreśla podstawową rolę samorządu terytorialnego w promowaniu działań z zakresu przedsiębiorczości, szkoleń, innowacji i walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Zachęca państwa członkowskie do wzmocnienia wymiaru regionalnego i lokalnego mechanizmu nadzoru, by nadać mu odpowiednią niezawodność i znaczenie. Domaga się, by w określaniu celów strategii „Europa 2020” i w realizacji związanych z nią działań zagwarantowano udział władz regionów i gmin.

20. Zachęca państwa członkowskie do przyspieszonego wprowadzenia reform, które stały się niezbędne w obliczu kryzysu, gdyż po jego przezwyciężeniu będą one sprzyjać tworzeniu silnej i konkurencyjnej Unii Europejskiej.

SKUTECZNE ŚRODKI NA RZECZ WZROSTU SPRZYJAJĄCE PRZESTRZEGANIU ZASAD PAKTU NA RZECZ STABILNOŚCI

21. Zauważa, że brak równowagi budżetowej może wynikać z szeregu przyczyn i w związku z tym gratuluje Komisji Europejskiej propozycji dotyczącej pogłębionej analizy jakościowej zadłużenia. Zwracając uwagę na zakres zadłużenia prywatnego, Komitet przyjmuje z zadowoleniem fakt jego uwzględnienia w tej analizie i podkreśla znaczenie systemu bankowego dla odpowiedniego funkcjonowania gospodarki.

22. Zastanawia się, czy przewidziane sankcje są odpowiednio wyważone i wystarczająco skuteczne. Wyraża swój sprzeciw wobec wszelkich propozycji dotyczących brutalnych cięć w środkach przeznaczonych na działania w zakresie rozwoju.

23. Przypomina, że polityka spójności, wspólna polityka rolna i wspólna polityka rybołówstwa są podstawowymi osiami rozwoju UE. Ewentualne zakwestionowanie ich celów przyniosłoby sprzeczne z tymi celami skutki; byłoby też sprzeczne zarówno z celem komunikatu, jak i z głównymi wytycznymi politycznymi Unii. W każdym razie wykorzystanie ich zasobów powinno być uzależnione od właściwego, opartego na obiektywnych racjach zarządzania i nie powinno mieć innych celów.

24. Uważa, że pomimo przewidzianych zabezpieczeń mechanizm mający zapewnić przestrzeganie przez państwa członkowskie ich zobowiązań, który byłby oparty na środkach pochodzących z budżetu europejskiego, może spowodować szczególnie negatywne skutki i utrudnić osiągnięcie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Zawieszenie lub anulowanie płatności z budżetu europejskiego, przewidziane jako kara za odstąpienia od zasad spowoduje, że koszty zostaną przeniesione ze szczebla centralnego danego państwa na jego samorządy regionalne i lokalne; w związku z tym obywatele, pracownicy i przedsiębiorstwa w każdym państwie członkowskim poniosą zbiorowo odpowiedzialność za błędy polityczne ich własnego rządu. Pozbawienie środków wpłynie zatem negatywnie na wzrost, a także na pogłębienie deficytu budżetowego w krajach doświadczających już trudności finansowych.

25. Uprzedza, że sankcje oparte na środkach pochodzących z budżetu europejskiego mają nieuniknione konsekwencje transgraniczne, które będą zagrożeniem dla spójności terytorialnej i staną w sprzeczności z zobowiązaniami państw.

26. Ponadto zwraca uwagę, że nieproporcjonalnie dotkliwe sankcje spowodują spadek poparcia ludności dla integracji europejskiej. Należałoby wobec tego przewidzieć sankcje, które zapewniłyby przestrzeganie przez państwa członkowskie ich zobowiązań, a zarazem umożliwiłyby pełniejsze informowanie opinii publicznej o znaczeniu dyscypliny budżetowej i o użyteczności funduszy strukturalnych w zwiększaniu skuteczności strategii krajowych.

27. Zauważa, że przewidziane sankcje muszą być możliwe do zastosowania i przekonujące, gdyż jest to jedyny sposób, by zagwarantować wiążący charakter nowego paktu na rzecz stabilności i wzrostu.

28. Wzywa Komisję Europejską i Radę do przeanalizowania możliwości szybszego podejmowania działań w wypadku braku równowagi budżetowej, z poszanowaniem zasad pomocniczości i proporcjonalności, ale także zasady stopniowania sankcji.

29. Zachęca państwa członkowskie, by przyjęły jako zasadę przestrzeganie – od najniższego do najwyższego szczebla – paktu stabilności i wzrostu poprzez wpisanie do prawodawstwa krajowego, dzięki odpowiednim zmianom instytucjonalnym, wymogów dyscypliny budżetowej.

30. Podkreśla znaczenie podejścia oddolnego również w kontekście roli władz lokalnych i regionalnych we właściwym zarządzaniu zasobami, w prowadzeniu polityki gospodarczej czy wykrywaniu w odpowiednim czasie problemów w zakresie rozwoju pojawiających się na ich szczeblu.

31. Apeluje do państw członkowskich, by działały na rzecz większej decentralizacji zarządzania środkami finansowymi przeznaczonymi na spójność w celu zwiększenia przejrzystości i odpowiedzialności w posługiwaniu się środkami europejskimi. Samorządy regionalne jako jedyne posiadają dogłębną wiedzę o lokalnych i regionalnych potrzebach i mogą wprowadzić niezbędne udoskonalenia i modyfikacje. Spowoduje to również, że zadania władz lokalnych w zarządzaniu środkami udostępnionymi przez Unię Europejską zostaną określone w sposób bardziej klarowny.

OSTROŻNA KOORDYNACJA WZROSTU Z AKTYWNYM UDZIAŁEM SAMORZĄDÓW REGIONALNYCH

32. Zauważa, że aby wzmocnić euro i jednolity rynek konieczne jest ustanowienie lepszego wspólnego europejskiego zarządzania w dziedzinie finansów, którego celem będzie m.in. zażegnanie praktyki wykorzystywania w celach spekulacyjnych produktów z zakresu zabezpieczenia długu publicznego oraz dokonywania transakcji z udziałem rajów podatkowych.

33. Z zadowoleniem przyjmuje pomysł dotyczący „europejskiego semestru”, czyli jednolitych ram kontroli procedur budżetowych i poziomu zadłużenia państw członkowskich, a także objęcie nadzorem zaburzeń równowagi makroekonomicznej.

34. Zauważa, że zadaniom władz lokalnych i regionalnych związanym z określaniem wytycznych budżetowych i ich realizacją nie poświęcono odpowiedniej uwagi. Proponuje swój udział, w charakterze pomocniczym, w procedurze europejskiego semestru poprzez możliwość ustosunkowania się do rocznego sprawozdania Komisji Europejskiej o postępach prac, które zostanie rozpatrzone na wiosennym posiedzeniu Rady. Zgodnie z celami koordynacji polityki gospodarczej powinna się ona odbywać – przy zachowaniu odpowiednich proporcji

– z udziałem samorządów regionalnych i lokalnych, zwłaszcza w wypadku regionów dysponujących odpowiednimi kompetencjami ustawodawczymi.

35. Instrumenty zaproponowane w ramach zestawu środków na rzecz koordynacji powinny uwzględniać wzajemne oddziaływania na szczeblu lokalnym między działaniami horyzontalnymi a centralną rolą polityki budżetowej, a także brać pod uwagę aspekt zrównoważonego rozwoju w perspektywie długoterminowej; kwestia ta obejmuje również aktywne działania w zakresie zatrudnienia.

36. Podkreśla istotne znaczenie wzajemnej oceny i wymiany wzorcowych rozwiązań w zakresie opracowywania i realizacji budżetu, wyraża niemniej zaniepokojenie wobec ewentualnych opóźnień i biurokratycznych komplikacji, jakie proponowane rozwiązania mogą wprowadzić do procedur opracowywania, przyjmowania i realizacji budżetów państw członkowskich.

37. Uważa, że osiągnięcie odpowiedniego wzrostu gospodarczego wymaga wprowadzenia w państwach członkowskich Unii Europejskiej niezbędnych reform strukturalnych w wielu dziedzinach, np. polityki dyscypliny budżetowej i kontroli wydatków publicznych, polityki dotyczącej wiedzy i innowacyjności, ochrony najsłabszych grup społeczeństwa w ramach polityki społecznej, polityki konkurencji czy efektywnych usług publicznych. W tym kontekście Komitet nalega, by państwa członkowskie wyznaczyły sobie ambitne cele w ramach strategii „Europa 2020”, i wzywa Radę do znacznego zwiększenia budżetu europejskiego i ustanowienia środków na miarę celów.

38. Z zainteresowaniem oczekuje wniosków prawodawczych Komisji Europejskiej i z uwagą przeanalizuje ich skutki dla administracji regionalnej i lokalnej w państwach członkowskich.

Bruksela, 1 grudnia 2010 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO